

Saksdokumenter:

- Rapport nr. 2/2012 **Freddy Knutsen**
Rapport fra Kirkenes verdensråd i Genève, 7.-10. desember 2011:
Ecumenical conversations on emerging trends in Syria
- Rapport nr. 4/2012 **Berit Hagen Agøy**
Rapport fra International Ecumenical Peace Convocation, Jamaica,
17.-25. mai 2011
- Orientering om Arms Trade Treaty Campaign (ATT):
- Hands Together – A Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty
 - Innspill før Arms Trade Treaty Prep Com i februar 2012
 - Brev til UD: The Ecumenical Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty
 - Att Ecumenical Campaign – International and National Highlights Oct – Dec 2011

Saker i de økumeniske organisasjonene

Kirkenes Verdensråd (KV)

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

1. Rapport fra International Ecumenical Peace Convocation, Jamaica, 17.-25. mai 2011
2. Rapport fra Kirkenes verdensråd i Genève, 7.-10. desember 2011: *Ecumenical conversations on emerging trends in Syria*
3. Orientering om Arms Trade Treaty-kampanjen

Rapport fra Kirkenes verdensråd i Genève, 7.–10. desember 2011:

Ecumenical conversations on emerging trends in Syria

v/Freddy Knutsen

Bakgrunnen for møtet om utviklingen i Syria var den alvorlige situasjonen i landet hvor flere mennesker har blitt drept som følge av vold i flere byer. Grupper har demonstrert i gatene mot president Assad etter 30 års diktatur. I følge FN har mer enn 5 000 mennesker blitt drept siden demonstrasjonene startet.

Fjorten kirkeledere fra Syria deltok under møtet. Kirkeledere kom fra Damaskus, Homs, Hama, Lattakia, Hasaka, Safita, Al-Sweda, Pyrgou Marmarita i Syria. I tillegg deltok representanter fra MECC, KV, LVF, KEK, ACT, WCRC, EKD, Sveitsisk protestantiske kirker, Den russisk-ortodokse kirke, Svenska kyrkan, Den danske lutherske kirke, Den amerikanske lutherske kirke (ELCA), St. Egidio, Centre for Humanitarian Dialogue i Genève, Sveitsisk UD, og Den norske kirke (se vedlegg).

Dette var første møtet mellom kirkene i Syria siden begynnelsen på krisen i mars 2011. Det finnes ikke noe nasjonalt økumenisk organ i Syria. Kirkene der har derfor ikke noe fast møtepunkt. Flere av kirkene i Syria er overnasjonale kirker. Middle East Council of Churches (MECC) er det representative økumeniske organet for regionen. MECC har vært preget av konflikt internt i organisasjonen og har vært ute av funksjon det siste året. Dermed har kirkene mistet en viktig arena. Før møtet i Genève ansatte MECC ny generalsekretær, Fr. Dr. Paul Rouhana fra Libanon.

Stemningen var spent under møtet i Genève. De syriske kirkelederne søkte å rette opp bildet av situasjonen i Syria som er beskrevet i internasjonale media. Vesten forstår ikke situasjonen slik den egentlig er. Selv om møtet var lukket for pressen og de som ikke var invitert, var det mulig at enkelte kjente på uro over å delta på møtet. Det var uenighet i gruppen i forhold til om man skulle ta et gruppebilde. Dette ble ikke gjort siden et slikt bilde kunne misforstås i Syria. Spenninger kan ha vært årsaken til at det ikke kom noen kirkeledere fra Aleppo i Syria.

Nedenfor følger noen utdrag fra presentasjonene.

Analyser av konflikten:

- Ønske om høyere lønn.
- Frustrerte ungdommer – flere av dem kriminelle og fundamentalister.
- Demonstrantene får betalt for å demonstrere.
- Konfesjonelle slagord som ble ropt i gatene, uttrykk for misnøye blant sunni-majoriteten.
- Opprøret er et resultat av en konspirasjon.
- Våpen blant sivile er med på å øke omfanget av volden.
- Utenlandske militære med våpen blant demonstrantene var blitt arrestert.
- Grupperinger benyttet seg av situasjonen til å bortføre folk og så kreve løsepenger.
- Vi vet ikke hva som skjer pga manglende mediedekning.
- Alawitter forlater husene siden de ikke kjenner seg trygge i sunni nabolag.
- Økonomien i landet er rammet. Folk blir permittert pga. få turister og mindre handel.

Situasjonen for de kristne:

- Gode relasjoner mellom kristne og muslimer.
- Mennesker blir drept pga. deres religiøse tilhørighet. Flere enn 25 kristne drept i Homs. De ble ikke spurt om å skifte religion. Mange kristne i Homs har flyktet fra hjemmene sine.
- Vi har tatt imot armenske, assyriske, palestinske og irakiske flyktninger de siste 100 årene. Kan det være vår tur neste gang?
- Vestlige handlinger og nærvær kan i verste fall representere en trussel for de kristne i Syria – slik som de danske karikaturene. Et eksempel på dette var det nylige besøket av den russiske patriarken Kirill. Noen forstod besøket som en støtte til de kristne – men han støttet hele det syriske folket.

Flere støttet det sittende regimet:

- Kravet om høyere lønn har blitt innfridd av myndighetene sammen med løfter om reformer.
- Folk vet ikke hvordan et nytt regime vil bli – det er ingen alternativ.
- Hva vil skje med minoritetene dersom hæren trekker seg tilbake?
- Syria er et land som gir likhet for alle innbyggerne. Det er noen svakheter, men...
- Vi (de kristne) tenker bare på det som er til det beste for nasjonen.
- Folket i Syria ønsker ingen utenlandsk innblanding i Syria. Det vil kunne føre til samme situasjon som i Irak. KV og andre institusjoner må legge press på regjeringene for å unngå dette.
- Kirken er svært sensitiv i forhold til å ta side politisk. Dette blir gjort blant fundamentalistiske grupper. Vi ønsker ikke å bidra til en sekterisk trend.

Paul Rouhana var blant dem som ga respons:

Konflikten i Syria er i stor grad en konflikt mellom ulike muslimske grupperinger. Fundamentalistiske angrep mot kristne er ikke representative for det som driver denne konflikten. Protester i andre deler av den muslimske verden viser at folk er lei av måten regjeringene styrer. Ingen regjering kan styre så lenge som 30 år. Vi kan ikke isolere oss fra disse protestene. Da reduserer vi oss selv til observatører. Jeg håper kirkene kan ta del i de sosiale protestene. Vi bør ikke definere dette som en konspirasjon. Folket ønsker utvikling og fremskritt.

Andre ga lignende tilbakemeldinger:

- Hvordan håndterer dere disse spørsmålene i kirkene? Å tillate diskusjoner i kirken kan være en måte å legge til rette for at de unge kan være lojale mot kirken.
- Også kirkene ønsker reformer.
- Det er flere grupperinger blant sunniene. Noen forsøker å utnytte protestene til deres formål.

Jean-Daniel Ruch fra Utenriksdepartementet i Sveits ga en god presentasjon – her gjengitt på engelsk nedenfor:

Syria is at the crossroads between many peoples and religions. Turks, Persians, Jews, Kurds, Arabs.

Syria is important to the peace in the region.

Syria is a country with diversity. This diversity is important for the world around it. We do not want the Arab world to be identified with Islam.

Syria is important to the changes in the region for equality and respect for the other, for social justice – the people demonstrated in Egypt and Tunisia for changes.

We do not want the resumption of neo-colonial links.

We do not want the West to appear as protector for certain communities in the region.

We want a new system of governance based on accountability and rule of law - where the rights of the minorities are respected. We have heard for many years that democracy will not be developed for a certain number of reasons. We have heard that democracy is not something for countries in southern Europe. We have to discuss what kind of democracy – this should not be decided by Europe. There are certain international standards.

Several challenges:

1. How to overcome the current violence.
Accountability for the violations – there should not be impunity.
2. How can it be guaranteed that the democratic system that we would like be put in place, does not lead to oppression of the minorities? Each group should think of confidence building.
3. Overcome the suspicion towards the Western world. What can be done to build trust?
4. How can we overcome the suspicion to those that hold power that they are committed to the reforms. Most of the experts do not believe that there is a true willingness.
5. Economic challenge. Very serious economic challenge. This will also have an impact on the political situation.
6. What about the position of the Christians? Have not had a unified position till now.
7. We must think about a resetting of relations to the countries in the region. Strengthen cooperation.

Riad Jarjour viste til at revolusjonen i Egypt bygde på folkeviljen som fokuserte på manglende frihet, manglende gjennomsiktighet, korrupsjon og sosial urettferdighet. Men folkeviljen var ikke organisert. Det muslimske brorskapet og salafistene var organisert og vant valget. Vi frykter at dette også vil skje i Syria slik at makten blir overført til religiøse fundamentalister. Vi vil da få "den andre høsten" – nå basert på religiøs autoritet og innføring av sharia. Dette vil lede til slutten for demokratiet. Irak viser hva vi kan ha i vente. Over 600 000 mennesker har flyktet. Vi har ingen alternativ til nåværende myndigheter. Det bør være et alternativ før vi støtter noe annet. Vi kan ikke bli kvitt et undertrykkende regime for så å erstatte det med et annet undertrykkende regime.

Behov for dialog

En av kirkelederne fra Syria viste til at de savner en skikkelig dialog med det muslimske fellesskapet. Selv om vi er enige om mange ord, har vi ulike definisjoner – f.eks. i forhold til demokrati.

- Vi kan skape vennskap med muslimene.
- Vi bør fokusere på felles verdier.
- Vi må forsøke å skape forståelse.
- Mennesker bør behandles likt. Folk er undertrykt.
- Vår rolle er å oppdage det positive hos den andre.

En annen hadde mindre tro på dialog:

- Er demokrati den beste løsningen? Vi vet hva de tenker på når de sier at vi er på vei mot demokrati. Vesten hjelper salafistene og brorskapet til å ta over.

En annen kommenterte følgende:

- Kirkene må fordømme volden. Vi må stå ved siden av de undertrykte og marginaliserte.

- Vi må skape en koalisjon med de opplyste muslimene og lage en sosial kontrakt sammen.
- Vi må arbeide for et felles program for borgerskap.
- Vi må unngå å bli tilskuere til endringene som er i ferd med å skje.

Oppsummerende refleksjoner

Det var viktig at KV fikk samlet kirkelederne fra Syria – selv om flere fra Aleppo uteble. Det er kritisk at det er så lite kontakt mellom kirkene i forhold til å se på alternativer og hvordan de kan bidra til en overgang fra nåværende regime.

Det virker som om det er spenninger både mellom kirkene og innad i kirkene i forhold til hvordan de støtter nåværende regime. Flere har åpenlyst støttet Assad. Samtidig kan det være nyanser mellom hva de sier offentlig, og hva de egentlig står for. En av biskopene tok meg til side under møtet og sa at jeg ikke måtte høre på alt som ble sagt i plenum. Dette er hva de må si. Sikkerhetspolitiet vil møte dem når de kommer tilbake til Syria. Da kan de vise til hva de har sagt under møtet. En annen biskop viste til at han hadde jevnlig møte med de unge i kirken – hvor de diskuterte utfordringene med sittende regime.

En stor utfordring for folket og kirkene i Syria er at de ikke har et utbygd sivilsamfunn med ulike organisasjoner og politiske partier. De har ikke møtepunkter og arenaer hvor de kan diskutere og ha dialog om alternativer til nåværende regime. De eneste arenaer er de religiøse trossamfunnene. Sikkerhetspolitiet er til stede ved hver fredagsbønn for å overvåke hva som blir sagt. Dette var situasjonen også før krisen. Manglende arenaer skaper utfordringer for moderate grupperinger i samfunnet til å samle seg om et alternativ. Møtepunktene blir derfor begrenset til demonstrasjoner hvor det er mindre rom for å skape forståelse og trygghet for at man er på vei mot samme mål.

Selv om dette ikke er en religiøs konflikt, har de religiøse gruppene i Syria mulighet til å bidra til å skape forståelse og trygghet mellom grupper i samfunnet. Dette forutsetter at folk kan være trygge når de snakker om endringer i samfunnet. Det vil være viktig at alawittene har trygghet for at de kan ta del i et demokrati som vil være preget av en sunni-majoritet. Sunni-grupperingene må gi forsikringer til minoritetene om at de vil bli ivaretatt.

Dette forutsetter at noen tar initiativ til å møtes. Kirkene bør møtes for å finne felles plattformer i møte med de andre religiøse gruppene i Syria. For å skape trygghet for en arena for dialog og samfunnsbygging, bør det vurderes hvordan nåværende regime bør være involvert. Frykten for sikkerhetspolitiet vil kunne sette begrensinger for slike arenaer.

Deltagerne under møtet i Genève bestemte at MECC bør følge prosessen videre i Syria, og at Samer Laham, Riad Jarjour og Fr Paul Rouhan får ansvaret for å koordinere dette. KVs rolle i den videre prosessen ble ikke avklart.

Hva kan vi bidra med fra Norge

Det er viktig at kirkene utenfor Syria ikke bidrar til at det skapes en forståelse av at Vesten ensidig støtter de kristne og deres interesser i Syria. Vold mot kristne betyr ikke at dette handler om kristendomsforfølgelse. Et slikt fokus kan føre til at de kristne i Syria blir mer sårbar.

Kirkenes forhold til krisen i Syria er preget av liten fremdrift og lite initiativ. Det at KV til slutt måtte invitere for å få samlet kirkeledere fra ulike kirkesamfunn, sier sitt. Jeg er usikker på videre

fremdrift og mener at både MECC og KV har en viktig rolle videre for å bidra til at kirkene møtes.

De syriske kirkelederne ba om å bli hørt i forhold til deres virkelighetsbeskrivelse. Det er viktig at vi tar på alvor den uro de kjenner på i forhold til utviklingen i landet deres. Frykten for at fundamentalister vil ta over og innføre sharia, har plassert kirkelederne på sidelinjen i forhold til opprøret. Flere kirkeledere har gått åpenlyst ut og støttet Assad. Dette kan på sikt sette kirkene i kritisk situasjon. Det ble også nevnt i møtet at forsvarsministeren i Syria er kristen.

Kan Den norske kirke bidra til å skape rom for dialog i Syria? Vi kan arbeide gjennom våre vennsrelasjoner og gjennom KV. Hvilke muligheter har vi til å arbeide gjennom norsk UD i forhold til syriske myndigheter?

Freddy Knutsen, 20. januar 2012

Rapport fra International Ecumenical Peace Convocation, Jamaica, 17.-25. mai 2011

Innledning

Kirkenes Verdensråd (KV) arrangerte en internasjonal fredskonferanse på Jamaica 17.-25. mai 2011 som en avslutning av *Decade to Overcome Violence*. Konferansen var også ment å gi viktige innspill til KVs fredsarbeid fram mot neste generalforsamling i Sør-Korea i 2013 som har hovedtema: 'God of Life – Lead us to Justice and Peace'.

Omlag tusen deltagere fra hele verden var samlet på universitetet i Kingston under hovedtemaet 'Just Peace'. På eiendommen til en tidligere sukkerplantasje delte man erfaringene fra *Tiåret mot vold* og drøftet hvorledes kirkene kan videreføre dette arbeidet og bidra til forsoning, bygge fred og forebygge konflikter. Uka var en blanding av feiring av resultatene kirker rundt om i verden har oppnådd gjennom tiåret, og faglige refleksjoner omkring 'rettferdig fred'. I Norge var opprettelsen av Kirkelig ressurscenter som arbeider med seksualisert vold i kirkene og Ledsagerprogrammet i Israel og Palestina (EAPPI) direkte resultater av vår deltagelse i *Tiåret mot vold*. Et hovedperspektiv på Jamaica var å hjelpe hverandre til å bygge en global kirkelig fredskultur slik at vi kan bli sentrale medspillere i sivilsamfunns arbeid for å forebygge konflikter og bidra til forsoning og fred.

Pleumssamlinger, temamøter og over hundre ulike workshops (heretter verksteder) gav deltagerne muligheter til erfaringsutveksling og videre strategitenkning om et bredt spekter av tema. Dette gav oss anledning til å diskutere aktuelle konflikter hvor kirker har vært involvert i fredsbygging. Konferansen var også preget teologiske samtaler, gudstjenester og bibelstudier. En egen fredssangbok ble også tatt i bruk, og konferansen hadde en egen fredssang, laget for anledningen. Dagene ble dermed en god blanding av festival og faglig arbeid - av tro og håp og av realisme og politikk.

Hovedtemaet 'Rettferdig fred' må forstås vidt. Konferansens ulike innfallsvinkler var undertemaene:

- Peace in the Community (nære relasjoner, lokalsamfunn)
- Peace with the Earth (klima og miljø, vern om skaperverket)
- Peace in the Marketplace (økonomisk rettferdighet)
- Peace among the Peoples (internasjonale og regionale konflikter og fredsbygging)

Noe av det viktigste med slike konferanser er alliansebyggingen og muligheter for å knytte kontakter med kirker og organisasjoner rundt om i verden som kan være viktige partnere for norsk fredsarbeid i årene framover.

Konferansen munnet ut i det vedlagte sluttdokumentet: *Message: Glory to God and Peace on Earth*. Men viktigere enn dette er det omfattende teologiske bakgrunnsarbeid og oppfølgingen av konferansen i KVs medlemskirker, i første omgang fram mot generalforsamlingen neste år.

Norsk deltagelse

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (MKR), Kirkens Nødhjelp (KN) og Norges Kristne Råd (NKR) har i en årrekke hatt et nært samarbeid bl.a. gjennom Kirkelig Fredsplattform. Dette var bakgrunnen for vår felles opptreden på Jamaica. Vi hadde også invitert med oss leder av Islamsk Råd Norge som del av vår delegasjon for å bruke denne anledningen også til å styrke det interreligiøse samarbeidet i Norge, og fordi det er viktig å dele våre erfaringer fra dette samarbeidet med våre internasjonale partnere. Til sammen var vi om lag 20 norske deltagere, inkludert et par fra Norges Fredslag.

Vi hadde fra norsk side ansvar for å arrangere fem verksteder, og vi lanserte en kampanje om håndvåpen i forbindelse med Arms Trade Treaty. Kirkens Nødhjelp hadde invitert med ressurspersonene fra sine partnerorganisasjoner til våre verksteder. Kjell Magne Bondevik leder for tiden KVs Kommisjon for internasjonale spørsmål, og han hadde derfor ansvar for en lede en av plenumssamlingene.

Den økonomiske støtten fra Utenriksdepartementet (UD) muliggjorde at Norge markerte seg sterkt under konferansen med mange verdifulle bidrag som vi fikk gode tilbakemeldinger på.

UD-støtten ble brukt til å

- arrangere fem verksteder med ressurspersoner fra Norge og ulike deler av verden.
- støtte deltagere fra Sør, som ellers ikke ville hatt mulighet til å komme. Disse ble invitert direkte av Kirkens Verdensråd.

I tråd med søknaden til UD fikk de norske deltagerne som ikke var ressurspersoner og ansvarlige for verksteder, dekt alle sine utgifter av *egen* organisasjon.

Kirkens fredsarbeid - bakgrunn for 'rettferdig fred'

Da KV ble etablert i 1948, rett etter krigen, var fredsarbeid en av bærebjelkene i organisasjonens arbeid – og har vært det helt fram til i dag. Drømmen om 'rettferdig fred' har ligget der hele tiden, selv om mye av diskusjonene har handlet om 'rettferdig krig'. Dette på en slik måte at når en snakker om rettferdig fred, dukker problemstillinger om rettferdig krig raskt opp. Gjennom KVs *Tiåret mot vold* ble fredsdrømmen holdt levende. Jamaica-konferansen var, som nevnt, en avslutning og en feiring av det en har oppnådd gjennom dette tiåret.

Fram mot Jamaica foregikk det et omfattende forberedelsesarbeid. Det består både av bibelstudier, et teologisk kompendium på om lag hundre sider, *Just Peace Companion*, samt et kortere dokument, *Ecumenical Call to Just Peace*. Iselin Jørgensen, koordinator av Kirkelig Fredsplattform, var medlem av redaksjonsgruppa som utarbeidet de teologiske dokumentene, og Den norske kirke v/Mellomkirkelig råd som en av KVs medlemskirker, gav verdifulle bidrag underveis i dette arbeidet. Dessverre kom nesten all responsen fra de tradisjonelle vestlige fredskirkene (vesteuropiske protestanter), og KV savnet flere innspill fra kirker i andre deler av verden og fra andre tradisjoner.

KV håper på et perspektivskifte i kirkens fredsarbeid: Fra å diskutere når krig kan være rettferdig (dvs. kriterier for etisk krigføring), ønsker man å dreie fokus mot hvorledes kirkene kan bidra til å bygge rettferdig fred. Dette utlegges i *Ecumenical Call to Just Peace*. Heller enn å fokusere på krig og vold, vil man løfte fram kirkens håp og rolle som fredsbygger. Dette perspektivet var den røde tråden gjennom Jamaica-konferansen.

KV har alltid hatt et fokus mot de undertrykte og de marginaliserte, og derfor må arbeidet for rettferdig fred også alltid ha ofrenes perspektiv. Forebygging av konflikt og forsoning etter konflikter er viktige deler av arbeidet med rettferdig fred. Det blir ingen varig fred om ikke samfunnet etter en konflikt bygges opp igjen med rettferdighet. Fred er fravær av krig – men også noe mer, nemlig et rettferdig samfunn hvor menneskerettighetene respekteres.

KV er en mangfoldig organisasjon. Derfor legger også kristne fra kirker i ulike deler av verden mye forskjellig innhold i hva fredsarbeid handler om. Det handler om både vold i storbyer, interne flyktninger, diskriminering av kvinner, klima – og naturligvis krig. Derfor var det avgjørende viktig at 'rettferdig fred' ble diskutert fra ulike innfallsvinkler (jf. konferansens undertema).

Kvinneperspektiv

Svært ofte utgjør kvinner flertallet i lokale menigheter, og de er også de som i det daglige bærer de tyngste byrdene i konflikter, enten det dreier seg om vold i nære relasjoner eller krig. Kirkenes Verdensråd har lang tradisjon for å holde fram kjønnsperspektiver og for å inkludere kvinner i alle sine aktiviteter. Det var derfor en stor andel kvinner til stede på Jamaica-konferansen.

Det var kvinner med som ressurspersoner på alle verkstedene og lanseringen av håndvåpenkampanjen som Norge hadde ansvar for. Spesielt inviterte var afrikanske kvinner som delte av sine erfaringer med fredsarbeid. Det var også viktig for oss å ha kvinnelige ledere av verkstedene. Dette var helt bevisst fra vår side, for vi har som politikk å synliggjøre kvinners deltagelse når vi er med i internasjonale sammenhenger. FNs sikkerhetsresolusjon 1.325 om kvinner, fred og sikkerhet ligger som et viktig premiss for vårt arbeid med 'rettferdig fred'.

Et av verkstedene vi arrangerte, handlet nettopp om det arbeidet som Kirkens ressurscenter i Oslo driver knyttet til seksualisert vold. Dette rammer svært mange kvinner både i familiene og i voldelige konflikter og krig. Ressurssenteret driver et kirkelig foregangsarbeid, og det er viktig for oss å dele våre norske erfaringer med den globale kirke. Også fellesuttalelsen fra Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge om vold i nære relasjoner som er særlig relevant i et kjønnsperspektiv, ble presentert på et av verkstedene.

UD-støtten muliggjorde at kvinner fra Sør kunne delta på konferansen. De deltagerne vi støttet på denne måten, ble valgt ut av KV i samråd med oss. UD-midlene ble overført til KV i Genève som så organiserte deltagelsen fra Sør. Vi har mottatt kvitteringer på reisestøtten fra KV, som ligger som bilag i vårt regnskapssystem.

Verkstedene

Alle de fem tematiske verkstedene ble gjennomført. Det var:

1. **Reflecting on Peace Practices.**

Ved Dr Agnes Abuom og Dr. Wolfgang Heinrich fra tyske EED. Berit Hagen Agøy fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke fasiliterte diskusjonen.

2. **Interreligious cooperation and advocacy for economic justice in extractive industries.**

Ved Jane Vogt Evensen fra Kirkens Nødhjelps Tanzania-kontor og Professor Kassala fra Kirkens Nødhjelps partnerorganisasjon Inter-Faith Standing Committee on Economic Justice and Integrity of the Creation.

3. **Interfaith dialogue as a tool for building peaceful societies**

Ved Senaid Koblicia fra Islamsk Råd Norge og Berit Hagen Agøy fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

4. **How to mobilize in campaigning on peace-related issues –Changemaker Norway’s experiences.**

Ved Hannah Eline Ander og Mari Johansen Aune, samt Ruut Luukkonene fra Changemaker Finland.

5. **To claim one’s own power and dignity –sharing of the liturgical practice of The Church’s Resource Centre against Sexual Abuse.**

Ved Inger Bang Carlsen og Lennart Persson.

Kirkenes Verdensråd hadde lagt opp til et tett program med mange verksteder spredt utover universitetsområdet i Kingston som ble brukt som konferansested. Det medførte blant annet at mange verksteder fikk noe lavere deltakelse enn forventet. Våre verksteder hadde mellom 8 og 25 deltakere per verksted.

To av verkstedene hadde interreligiøst fokus, og et av dem var organisert av Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke i felleskap. Changemakers verksted var gjennomført av Kirkens Nødhjelps ungdomsbevegelse, og i KV-sammenheng var også den norske fasilitatoren av utvinningsindustriworkshopen en ung person.

Verkstedene ble gjennomført med tematikk og mål som beskrevet i søknaden. Hvert verksted resulterte i en kort rapport. Noen viktige punkter fra disse rapportene er:

Fra Changemakers verksted:

Verkstedet var planlagt med tanke på å oppmuntre IEPC til å la fredsengasjementet munne ut i konkrete handlingsalternativer for fred. I verkstedet ble deltakerne først presentert for kampanjer som har gitt politiske resultater i Norge og Finland. Deretter gikk deltakerne i grupper for å tenke ut kreative kampanjer på tema de var opptatt av.

På denne måten fikk Changemaker delt erfaring og lært bort en arbeidsmåte til verksteddeltakerne. Det er i tråd med målet for samarbeidet med Kirkenes Verdensråd å bidra til å styrke organisasjonen på konkrete handlingsalternativer og tilby vår kompetanse der vi sitter på ressurser til å jobbe for endring i beslutningsprosesser. Changemaker er en stor ressurs på dette området.

Fra Interreligious cooperation and advocacy for economic justice in extractive industries:

Dette verkstedet løftet både fram kritiske problemstillinger i utvinningsindustrien, deriblant spørsmål om skatt på gruvedrift, negative helseeffekter og behovet for at berørt lokalbefolkning flyttes på en god måte. Verkstedet viste potensialet for at religiøse ledere kan bidra til å minske negative konsekvenser av utvinningsindustrien og styrke industriens utviklingseffekter. I Tanzania er dette arbeidet basert på samarbeid mellom protestantiske, katolske og muslimske ledere.

Verkstedet fokuserte også på hvordan KV kan bidra til å jobbe med utvinningsindustrien og knyttet dette opp mot teologi rundt verdien av Skaperverket.

Fra Reflecting on Peace Practices:

Kirkens Nødhjelp har jobbet med programmet "Reflection on Peace Practices" siden 1999. Hensikten med dette verkstedet var å videreformidle og diskutere erfaringene med dette arbeidet. Agnes Abuom fra Kenya er en av få kvinnelige lederskikkelser i fredsarbeidet i denne delen av Afrika. Hun er en viktig rollemodell i et mannsdominert felt, og en dyktig og respektert fasilitator hos Kirkenes Verdensråd.

Fra Kirkens ressursenters verksted:

Liturgi er på mange måter kirkenes felles språk. Det er tradisjon i Kirkenes Verdensråd for å dele frigjørende liturgier. Dette verkstedet bidro med liturgiarbeid rettet mot håp og verdighet for kvinner og menn som har overlevd seksuelt misbruk. Kirkens ressursenter mot vold og overgrep har spisskompetanse på dette temaet, og temaet er svært relevant i internasjonalt fredsarbeid siden seksualisert vold ofte brukes i væpnede konflikter.

Fra Interfaith dialogue as a tool for building peaceful societies:

Dette verkstedet var i seg selv et eksempel på tverr-religiøst samarbeid. Den var fasilitert av Berit Hagen Agøy og Senaid Koblicia og formidlet noen av erfaringene Kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har gjort seg siden starten i 1993. Målet var å inspirere til liknende samarbeid mellom kristne og muslimer i andre land. Siden Koblicia var en av få deltakere på IEPC med annen religiøs bakgrunn enn kristendommen, ble deltakelsen hans lagt positivt merke til. Utfra samtalen i verkstedet og på konferansen ser Kontaktgruppas arbeid ut til å være relativt unikt, og deltakelsen på IEPC styrket ønsket vårt om å bringe Kontaktgruppas erfaringer og arbeidsform videre.

Håndvåpenkampanjen

Kampanjen for en sterk og robust *Arms Trade Treaty* ble initiert av Den norske kirke (i samråd med KN og NKR) i forberedelsene til konferansen på Jamaica, da Kjetil Aano presenterte ideen på KVs sentralkomitémøte i februar 2010. Dette knyttet an til et arbeid med 'small arms' som har pågått i KV i mange år, men som hadde ligget nede den senere tid. Ideen bak ATT-kampanjen er at kirker og kirkelige organisasjoner besitter viktig kunnskap og erfaring om konsekvensene av væpnet vold forårsaket av stor utbredelse av håndvåpen, og at disse stemmene bør løftes frem i de internasjonale forhandlingene om regulering av våpenhandelen. Samtidig besitter en del av disse kirkene og organisasjonene viktig kompetanse i å adressere væpnet vold lokalt og nasjonalt, og kampanjen vil styrke deres evne til å bidra når en internasjonal avtale skal implementeres nasjonalt.

På Jamaica organiserte de norske deltakerne en håndtrykkkampanje og et lunsjseminar. Ideen om en kirkelig ATT-kampanje ble svært godt mottatt av deltakerne på Jamaica, og KV bestemte seg for å ta den videre. Håndtrykksideen ble videreført på Tyske kirkedager (et arrangement i juni 2011 med over hundre tusen deltagere). Senere har KV videreført den «norske» kampanjen i nært samarbeid med MKR. Den ble lansert som en global økumenisk ATT-kampanjen i KV under en 'side event' i forbindelse med FNs generalforsamling i New York 21.10.11.

Ettersom ATT-arbeidet ikke var inkludert i den UD-støtten det her rapporteres om, nøyer vi oss med å legge ved en egen rapport til deres informasjon. Vi kan imidlertid opplyse om at UD har gitt annen økonomisk støtte til håndvåpenkampanjen. UD vil dermed få nærmere rapportering om dette arbeidet ved en annen anledning. Men vi nevner det også her, fordi det er et viktig og konkret resultat av UD-støtten til Jamaica-konferansen.

I Norge er det Kirkelig fredsplattform i Norges Kristne Råd sammen med MKR som koordinerer kampanjen, og vi har et svært nært samarbeid med KV.

Utbytte av konferansen og oppfølging

KVs nye konsept om 'Just Peace' utfordrer oss også i Norge. Vi har lang tradisjon for å diskutere rettferdig krig, men nå må vi snakke om hva rettferdig fred er og hvorledes kirken i Norge kan bidra til det – både i vårt land og globalt. Jamaica-konferansen følges opp gjennom samarbeidet i Kirkelig fredsplattform og Mellomkirkelig råds komiteer for internasjonale spørsmål og for teologi. Vi har arbeidet videre med de teologiske utfordringene i å dreie tenkningen fra 'rettferdig krig' til 'rettferdig fred'. Samtidig drar vi med oss nyttige erfaringer fra Jamaica i det felleskirkelige fredsarbeidet, i bl.a. Mellomkirkelig råds arbeid med religionsdialog i Midtøsten og her hjemme og Kirkens Nødhjelps samarbeid med sine partnere rundt om i verden. Et par konkrete eksempler er uttalelsen fra Mellomkirkelig råd om norsk politikk i Afghanistan fra september 2011 og videreføring av håndvåpenkampanjen.

Sluttord

Til slutt vil vi rette en stor takk til Utenriksdepartementet for den økonomiske støtten.

Til deres informasjon legger vi ved sluttokumentet og en foreløpig rapport KV utarbeidet. IEPC har en egen hjemmeside <http://www.overcomingviolence.org/>. Her finnes svært mye materiell om konferansen, videoer og viktige ressursdokumenter

Oslo, 15. januar 2012

Berit Hagen Agøy

generalsekretær

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Vedlegg:

(Foreløpig rapport fra KV)

Sluttokumentet

(Regnskap)

(Rapport om håndvåpenkampanjen)

Overcoming Violence

Churches Seeking Reconciliation and Peace

Glory to God and Peace on Earth

The Message of the International Ecumenical Peace Convocation

I pray that, according to the riches of his glory, he may grant that you may be strengthened in your inner being with power through his Spirit, and that Christ may dwell in your hearts through faith, as you are being rooted and grounded in love. (Ephesians 3: 16-17)

We understand peace and peacemaking as an indispensable part of our common faith. Peace is inextricably related to the love, justice and freedom that God has granted to all human beings through Christ and the work of the Holy Spirit as a gift and vocation. It constitutes a pattern of life that reflects human participation in God's love for the world. The dynamic nature of peace as gift and vocation does not deny the existence of tensions, which form an intrinsic element of human relationships, but can alleviate their destructive force by bringing justice and reconciliation.

God blesses the peacemakers. Member churches of the World Council of Churches (WCC) and other Christians are united, as never before, in seeking the means to address violence and to reject war in favor of "Just Peace" – the establishment of peace with justice through a common response to God's calling. Just Peace invites us to join in a common journey and to commit ourselves to building a culture of peace.

We, nearly 1,000 participants from more than 100 nations, called together by the WCC, have shared the experience of the International Ecumenical Peace Convocation (IEPC), a gathering of Christian churches and inter-religious partners dedicated to the pursuit of Peace in the community, Peace with the Earth, Peace in the marketplace and Peace among the peoples. We met on the campus of the University of the West Indies (Mona) near Kingston, Jamaica from 17 through 25 May 2011. We are profoundly grateful to our hosts in Jamaica and throughout the Caribbean region who generously have provided a

among us begin from the standpoint of personal conversion and morality, the acceptance of God's peace in one's heart as the basis for peacemaking in family, community, economy, as well as in all the Earth and the world of nations. Some stress the need to focus first on mutual support and correction within the body of Christ if peace is to be realized. Some encourage the churches' commitment to broad social movements and the public witness of the church. Each approach has merit; they are not mutually exclusive. In fact they belong inseparably together. Even in our diversity we can speak with one voice.

Peace in the community

Churches learn the complexities of Just Peace as we hear of the intersection of multiple injustices and oppressions that are simultaneously at work in the lives of many. Members of one family or community may be oppressed and also the oppressors of others. Churches must help in identifying the everyday choices that can end abuse and promote human rights, gender justice, climate justice, economic justice, unity and peace. The churches need to continue to confront racism and casteism as dehumanizing realities in today's world. Likewise, violence against women and children must be named as sin. Conscious efforts are required for the full integration of differently abled people. Issues of sexuality divide the churches, and therefore we ask the WCC to create safe spaces to address dividing issues of human sexuality. At every level churches play a role in supporting and protecting the right of conscientious objection, and in assuring asylum for those who oppose and resist militarism and armed conflicts. The churches must raise their common voice to protect our Christian brothers and sisters as well as all humans who are subjected to discrimination and persecution on the grounds of religious intolerance. Peace education must move to the centre of every curriculum in schools, seminaries and universities. We acknowledge the peacemaking capacity of youth and call on the churches to develop and strengthen networks of Just Peace ministries. The church is called to go public with its concerns, speaking the truth beyond the walls of its own sanctuary.

Peace with the Earth

The environmental crisis is profoundly an ethical and spiritual crisis of humanity. Recognizing the damage human activity has done to the Earth, we reaffirm our commitment to the integrity of creation and the daily lifestyle it demands. Our concern for the Earth and our concern for humanity go hand in hand. Natural resources and common goods such as water must be shared in a just and sustainable manner. We join global civil society in urging governments to reconstruct radically all our economic activities towards the goal of an ecologically sustainable economy. The extensive use of fossil fuels and CO₂ emissions must be reduced urgently to a level that keeps climate change limited. The ecological debt of the industrialized countries responsible for climate change must be considered when CO₂ emission shares and plans for adaptation costs are negotiated. The nuclear catastrophe of Fukushima has proved once again that we must no longer rely on nuclear power as a source of energy. We reject strategies such as

with the theme "God of life, lead us to justice and peace", to make Just Peace, in all its dimensions, a key priority. Resources such as *An Ecumenical Call to Just Peace* (ECJP) and the *Just Peace Companion* can support this journey to Busan.

All thanks and praise to you, O Triune God: Glory to you, and peace to your people on earth. God of life, lead us to justice and peace. Amen.

Hands Together

- A Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty

By Iselin Jørgensen

- Hands that drop the gun
- Hands that greet neighbours with peace
- Handshakes for commitment to a strong treaty

In July 2012 the world's governments will gather at the United Nations for final negotiations on a global Arms Trade Treaty (ATT), a legally binding instrument to regulate the international trade in conventional weapons. The time leading up to July 2012 is therefore crucial as preparatory negotiations are under way.

World Council of Churches

The issue of small arms has been addressed in the global network of WCC for decades. During the preparations for the International Ecumenical Peace Convocation (IEPC), in February 2011, the WCC Central Committee affirmed the idea of an ecumenical campaign for a *strong and robust Arms Trade Treaty*. Now was the time to again mobilize and act together as churches.

Churches and specialized ministries are witnessing the human impact of unlawful, armed violence at the grassroots, in their communities and at the national level. It is therefore important that churches bring their stories and concerns about human protection into the negotiation process.

Jamaica May 2011

During IEPC the Norwegian participants organized a collection of handprints and welcomed the whole conference to take part in the petition and spread it to the whole world. The invitation read:

1. *Participate in joint action at the IEPC in Kingston: Give your hand and name for peace by joining the hand print petition for a strong and robust Arms Trade Treaty at the Hands Together stand.*
2. *Use the petition as inspiration or model to mobilize church leaders as well as ordinary people in your country to demand a strong stand on the ATT from your government.*

Many people participated in the petition, and about 300 handprints were collected. Among the signatories were WCC General Secretary Olav Fykse Tveit, and chair of the WCC Commission of the Churches on International Affairs, Kjell Magne Bondevik.

Iselin Jørgensen from the Norwegian Ecumenical Peace Platform and Guro Almås from the Church of Norway showing their support to the campaign.

WCC General Secretary Olav Fykse Tveit was one of the first to sign the petition, giving his handprint and signature to a strong and robust Arms Trade Treaty.

Kjell Magne Bondevik and Joyce Nima signing the petition: Yes, we support a strong and robust Arms Trade Treaty!

A lunch event on the topic was also held, where there was room to discuss common strategies for the WCC and member churches. The discussions were lead by Eilert Rostrup (Karibu Foundation, Norway). Inputs were given by Joyce Nima (the Anglican church of Uganda), Agnes Aboum (All Africa Conference of Churches), Jonathan Frerichs (WCC), David Wildman (Methodist church of USA), Margaretha Grape (WCC), Florella Hazely (Action Network on Small Arms in Sierra Leone), John Siebert (Project Ploughshares, Canada) and Bishop emeritus KG Hammer (Church of Sweden).

The networks represented in the panel at the lunch event were already an indication of the broad commitment churches have to these questions. The WCC has taken the lead on further mobilisation and advocacy. The ATT was in focus at the WCC's advocacy week in New York during the UN General Assembly in October. Also, member churches have been encouraged to launch their own national campaigns to influence their government's negotiation positions.

The message of the Hands together stand at the IEPC is thus being carried forward in many good ways. Hopefully, the stand itself also gave an idea and encouragement on how to involve people in creative work for a strong and robust Arms Trade Treaty.

John Siebert from Project Ploughshares addresses the participants at the lunch seminar on the Arms Trade Treaty.

Nov. 2011

Redd Barna

NORWEGIAN CHURCH AID
actalliance

AMNESTY
INTERNATIONAL

caritas

DEN NORSKE KIRKE

CHANGE

atlas

Digni

FN-sambandet

Norsk Folkehjelp

Norges Kristne Råd
KIRKENE SAMMEN

Utenriksminister Jonas Gahr Støre
Statssekretær Gry Larsen
Utenriksdepartementet
Pb 8114 Dep. N-0032 Oslo

Oslo, 23. januar 2012

Kopi: Terje Hauge (UD), Lars Løken, (UD), Gro Nystuen (ILPI)

Innspill før Arms Trade Treaty Prep Com i februar 2012

FNs forberedende forhandlinger (Prep Com) om en internasjonal konvensjon for å regulere handelen med konvensjonelle våpen, Arms Trade Treaty (ATT), finner sted i New York 13-17 februar. Under møtet i februar skal etter planen prosedyreregler for de endelige forhandlingene i juli fastsettes.

Vi ser fram til ATT-møtet med statssekretær Gry Larsen 25. januar, og vil i den anledning legge fram våre synspunkter. Detaljerte posisjonsdokumenter og rapporter er tilgjengelig på sidene til den globale Control Arms-koalisjonen der Forum for utvikling og miljø sitter i styret (se www.controlarms.org).

Regjeringen har vår fulle støtte i arbeidet for en sterk, effektiv og omfattende avtale som forbyr uansvarlig våpenhandel. Vi setter stor pris på at dere også støtter sivilsamfunn som deler denne målsettingen. Vi har ulike roller, men felles er at både stater og sivilsamfunn må mobiliseres for fullt for at ATT skal bli et så sterkt og nyttig avtaleverk som mulig.

Grunnlagsdokumentet (paper'et) ATT-forhandlingenes formann Roberto Garcia Moritan presenterte under forrige Prep Com (juli 2011) hadde relativt sterkt språk med hensyn til hvilke våpen (inkludert bl.a. håndvåpen og ammunisjon) og overføringer den endelige avtalen skal omfatte, samt kriterier for når slike overføringer ikke skal tillates. Nå er det essensielt å sikre at denne **teksten ikke vannes ut, men fremheves og styrkes** for å sikre en god basis for forhandlingene i juli. For eksempel har enkelte land foreslått at ATT kun skal pålegge stater å vurdere ("take into consideration") hvorvidt det er substansiell risiko for alvorlige menneskerettighetsbrudd muligjort ved våpenoverførsel, istedenfor - som Norge og andre mer progressive land og organisasjoner tar til orde for - at ATT skal *forplikte* stater til ikke å eksportere våpen ("**shall not**") dersom det foreligger slik risiko. Vi håper altså at Norge vil jobbe iherdig imot slike forsøk på å vanne ut teksten.

Blant svakhetene i Moritans siste 'paper' fra juli er at **sikkerhets/polititstyr** ikke eksplisitt inkluderes i listen over hva ATT skal regulere. Under den arabiske våren ble slikt utstyr - i flere

tilfeller importert fra Norges allierte - brukt til intern undertrykkelse. Vi ber derfor om at Norge tar til orde for at også slikt sikkerhetsutstyr inkluderes. Tilsvarende er den arabiske våren en påminnelse både til Norge (som solgte militærutstyr til bl.a. Libya, Egypt og Saudi-Arabia i 2010) og andre land om at eksporten til undertrykkende regimer må opphøre og at skjerping av regler og praksis er nødvendig både nasjonalt og globalt.

Det er sannsynlig at spørsmålet om **konsensusforhandlinger** vil diskuteres under Prep Com i februar. I FNs Generalforsamlings resolusjon fra 2009 (A/RES/64/48) heter det at Diplomatkonferansen i juli bør foregå "in an open and transparent manner, on the basis of consensus, to achieve a strong and robust treaty". Hva konsensus betyr i denne sammenheng er fortsatt uklart, men i og med at intensjonen er å få en sterk og robust avtale vil det være uakseptabelt å tolke det dithen at de som "vil minst skal få bestemme mest". Majoriteten – som ønsker en sterk avtale – må ikke ende opp som gisler for enkeltland som er mindre ambisiøse.

Det forventes også at reglene for **sivilsamfunnsdeltakelse** under forhandlingene i juli fastsettes nå i februar. Vi er trygge på at Norge fortsatt vil forsvare inkludering av sivilsamfunnet, noe som bidrar til mer åpenhet og legitimitet for ATT-prosessen. I tillegg til å være pådrivere og vaktbikkjer fungerer sivilsamfunnet ofte som rådgivere overfor delegasjoner. Mange i sivilsamfunnet har høy teknisk ekspertise og står ofte nærmest de som rammes av uansvarlig våpenhandel.

Vi og våre internasjonale nettverk mobiliserer nå intenst for å få så mange land som mulig til å ta til orde for en sterk ATT. For mange av disse landene - som antas å være under press fra mindre ambisiøse land - vil det spille en stor rolle hva Norge gjør og sier.

Kirkens Nødhjelp, Press (Redd Barna Ungdom), Norges Fredslag og Forum for utvikling og miljø (ForUM) deltar på møtet i New York. Undertegnende ser fram til videre dialog med UD, og ønsker dere lykke til i bestrebelsene med å få en ATT som kan bidra til å redde liv og redusere lidelser – en ATT vi alle kan være stolte av!

Vennlig hilsen

Andrew Preston
Daglig leder
Forum for utvikling og miljø

John Peder Egenæs
Generalsekretær
Amnesty International Norge

Rikke Bækkevold
Daglig leder
Atlas-alliansen

Anne-Marie Helland
Leder Utviklingspolitisk Avdeling
Kirkens Nødhjelp

Liv Tørres
Generalsekretær
Norsk Folkehjelp

Alexander Harang
Informasjonsleder
Norges Fredslag

Lars Ødegård
Generalsekretær
Norges Handikapforbund

Markus Nilsen
Leder
Changemaker

Kari Solholm
Generalsekretær
FN-sambandet

Monica Sydgård
Leder for politikk og samfunn
Redd Barna

Jørn Lemvik
Generalsekretær
Digni (tidl. Bistandsnemda)

Ørnulf Steen
Generalsekretær
Norges Kristne Råd

Martha Rubiano Skretteberg
Generalsekretær
Caritas

Berit Hagen Agøy
Generalsekretær
Mellomkirkelig råd

Dagmar K. Sørbøe
Daglig leder
IKFF

Tirill Sjøvoll
Leder
Press (Redd Barna Ungdom)

Gro Lindstad
Daglig leder
FOKUS - Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål

CHURCH OF NORWAY
National Council, Council on Ecumenical and International
Relations, Sami Church Council

Mr. Terje Hauge
Section for Humanitarian Affairs
Norwegian Ministry of Foreign Affairs
P.O. Box 8114 Dep
0032 OSLO

Date: 06.02.2012

Our ref: 11/843-10 LJD

Your ref:

The Ecumenical Campaign for a strong and effective Arms Trade Treaty

Dear Sir,

Greetings from the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations (Mellomkirkelig råd). We are writing to you concerning the process leading up to an Arms Trade Treaty this year at the United Nations. This letter is a sign of our strong support for a treaty that sets high and binding standards to regulate the international arms trade, and for our country's contribution to that goal.

We write as citizens and also as part of an international initiative by churches and related organizations, the "Ecumenical Campaign for a strong and effective Arms Trade Treaty", convened by the World Council of Churches. Some 60 churches and organizations in 31 countries are involved.

This letter is in reference to the deliberations of the 4th Preparatory Committee for the Arms Trade Treaty, meeting at the United Nations, 13-17 February 2012.

The lack of binding regulation of the international arms trade raises deep concerns for us, as it does for many others. The concerns of churches, their members and related groups are humanitarian in nature and are directed to communities which are at risk. We are guided by a belief that all world religions share, namely, that life is sacred and must be protected.

We know that the consequences of the illicit trade in lethal weapons are acutely felt in many parts of the world. We expect the Arms Trade Treaty to play an important role in reducing the supply of arms that are used in such violence.

We connect our concern for those who suffer to the negotiation of an Arms Trade Treaty that is *strong* and *effective*. Our first focus is the 'human' scope of the treaty. A *strong* ATT will require a broad human scope. It is our conviction the treaty shall include the following provisions:

- a. Criteria of international human rights law and international humanitarian law

- b. Coverage of all types of weapons including small arms and light weapons, ammunition and parts
- c. Denial of arms transfers that put sustainable development at risk
- d. Denial of arms transfers that may perpetuate gender-based violence
- e. Addresses the need for assistance to survivors.

An *effective* ATT will require a robust operational section. It will require solid provisions for reporting, accountability and international assistance.

Our goal is an ATT with both strong criteria and effective implementation provisions that assist in protecting communities and saving lives. We commend this goal to you as our government and as a member of the United Nations.

Much progress has been made on the ATT since the UN process began in 2006. We have pointed out some of the key achievements for churches, above.

To preserve the good work to-date, we believe there are four procedural areas where specific actions are necessary at the Preparatory Committee. The ecumenical campaign stands with other civil society groups in the Control Arms Coalition - and with many governments - on the points that follow.

In order to achieve a strong and effective Arms Trade Treaty in the negotiations later this year, we request that our country's delegation actively support these positions:

- 1) **Preserve the Chair's Draft Paper of 14 July 2011 as the basis for negotiation in July 2012.**

The existing text can serve as the basis for a strong ATT. We have noted five important areas (A-E, above). Among the improvements that are still needed are:

- a) strengthening transparency, record-keeping and international assistance provisions
- b) adding police and security equipment to the scope of weapons and parts covered.

- 2) **Support the current Chair, Ambassador Moritan, to become the Chair of the ATT Negotiating Conference in July 2012.**
- 3) **Establish that important decisions of the Negotiating Conference will be made using UN procedure in which consensus can be achieved by a large majority after comprehensive deliberations.**

Important decisions to take with such procedure include:

- a) removing content from the Chair's Draft, or from texts based on that draft
- b) adoption of the final text of the treaty

- 4) **Continue the participation of representatives of civil society organizations as observers in the ATT process including during the Negotiating Conference.**

Civil society organizations work in communities that suffer the armed violence that is fuelled by irresponsible arms trading. Civil society, including churches, is a voice for those affected communities. Civil society provides a link between governments making the ATT and citizens whose lives will be most affected by the treaty. A transparent and accountable negotiating process requires civil society's continued presence.

the ATT Negotiating Conference. As part of our campaign there will be an ecumenical delegation at both conferences. The delegation at the PrepCom will be working to advance the goals we have outlined here and to support this letter by taking up contact with the Norwegian delegation. Thank you for inviting us to your meeting on January 25 in preparation for the PrepCom. We also look forward to further contact after the PrepCom and in the lead-up to the July conference.

The urgent need for responsible regulation of all arms transfers is a matter of inter-governmental accountability. The resulting success in ending irresponsible commerce in deadly weapons will be an affirmation of the value of human lives.

Thank you for your attention to our requests regarding the Arms Trade Treaty. We would very much welcome your response to these concerns.

Sincerely yours,

Berit Hagen Agøy
General Secretary
Church of Norway Council on
Ecumenical and International Relations

Tor Kristian Birkeland
Coordinator
Norwegian Ecumenical Peace Platform

**World Council
of Churches**

DEN NORSKE KIRKE
Mellomkirkelig råd

ATT Ecumenical Campaign International and National Highlights Oct – Dec 2011

The “Ecumenical Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty” is a cooperative initiative between the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations (Mellomkirkelig råd), Oslo, and the World Council of Churches, Geneva.

The first three months of this campaign and lobby (Tier One) took place from October to December 2011. These brief highlights reflect international and national activities to-date.

Securing broad, networked participation

- Reached and exceeded the target for participation. 60 churches and related organizations in 31 countries have joined the campaign in response to WCC’s invitations.
- Ecumenical campaign members are in Africa, Asia, the Pacific, North America, South America, Europe and the Middle East—from Australia to Canada, Brazil to Zimbabwe.
- The 60 participating organizations include a women’s NGO in Nigeria, India’s National Council of Churches, a major church development agency in Germany, an inter-religious peace organization in Lebanon and the Church of England.
- The campaign is a network of networks – more than ten different international and national networks. The largest -- Pax Christi International -- has 100 members in 50 countries.

Raising awareness among church leadership in regions affected by the arms trade

Preparatory work, recruitment letters and news stories have brought this campaign and the need for an Arms Trade Treaty to approximately 100 countries via more than 100 organizations (church headquarters, faith-based organizations, related NGOs); 40 networks (church-related and civil society; mostly regional or international); and 140 people in positions of leadership.

Sharpening the focus on the human scope of the Arms Trade Treaty

- At the international launch¹ in New York, in advocacy nationally and at International Working Group sessions with diplomats, the work has focused churches’ deep concern for the humanitarian, human rights and community impact of the illicit trade in arms.
- Participants are being equipped to advocate for a *strong* ATT with a broad ‘human’ scope and an *effective* ATT with robust provisions for enforcement and accountability. They will promote civil society consensus language and insist on the role of civil society in the ATT process.

¹ <http://www.oikoumene.org/en/news/news-management/eng/a/article/1634/churches-to-play-crucial.html>

- Lenses on gender-based violence, sustainable development and survivor assistance anchor the campaign to the situation on the ground.
- Campaign membership spans a North-South divide that shapes the ATT. On one side are the human impact of the illicit arms trade, those least engaged in the ATT process, and where the treaty will need assistance; on the other side are most arms manufacturers, most influence and most financial benefits.²

Shared development and use of common policies, strategies and resources

- Guidance by an International Working Group drawn from a cross-section of members.
- Producing and sharing resources to support members' activities – three briefing papers, a campaign toolkit and a website.³
- Forging a common lobby position from ecumenical policies, consultations with partners in the Control Arms Coalition, meetings with governments and active lobby experience among a diverse membership.
- Coordinating contacts with governments before and after the 4th PrepCom—preparing letters for all to send and talking points where meetings are scheduled. This step is in follow-up to initial informal contacts with about one-third of the governments to date.

National Highlights

Australia – Liaising with regional NGO partners in preparation for direct mail, on-line and lobbying as feasible; attending civil society roundtable on ATT and related issues hosted by Arms Control office of government.

Brazil – Articles introducing the ATT to churches and civil society have gone out via a major national church, its seminaries, the National Council of Churches in Brazil and the Latin America Council of Churches; encouraging church bodies to sign ATT Interfaith Declaration; outreach and networking.

Canada – Met with foreign ministry to discuss the February ATT PrepCom—topics included chair's paper, consensus, NGO participation at the Negotiating Conference and Canada's call for firearms exemptions in the ATT; working with NGO partners on ATT advocacy; planning an ATT briefing for parliamentarians; developing outreach to Canadian churches to raise awareness about the ATT.

DRC – Provided input to ATT Common Position of the African Union via a civil society-government platform related to the Kinshasa Convention; church leadership and grass-roots involved; DRC support for the Common Position is one outcome; Angola, Rwanda, Burundi, Congo-Brazzaville, Tchad, Cameroun, Gabon, Sao-Tome are in Kinshasa platform; did a report on security, resources and the ATT.

Germany – Involved in coalition-building, strategy and campaign meetings with other church-related organizations and NGOs; raising awareness in churches regionally and nationally; promoting Control Arms' Speak Out initiative; long-standing engagement with arms manufacturers in Baden-Württemberg is taking on new meaning because of ATT debate; the German Arms Exports Report 2011 by a joint church working group analyzes arms sales to "Arab Spring" countries and lessons for improved EU standards and for an effective ATT.

Mexico – Taking part in the STOP GUN SMUGGLING campaign, including a letter to President Obama signed by 35,000 people so far urging US control over exports of contraband weapons; Churches for Peace and the Movement for Peace with Justice and Dignity continue working for solutions to armed violence in México.

² <http://attmonitor.posterous.com/a-short-and-easy-arms-trade-treaty-or-a-focus#more>

³ www.oikoumene.org/arms-trade-treaty

Netherlands – Multi-religious awareness-raising work has secured support from bishops of two Catholic dioceses and is reaching out to Jewish, Muslim and Buddhist groups.

Nigeria – Clergy nationwide have information on ATT via the Christian Council of Nigeria for use in prayers, reflections and Sunday sermons; hundreds of church leaders and members will sign a letter to the Federal Ministry of Foreign Affairs; church groups are encouraged to collect signatures for the Interfaith Declaration; gathering information about illicit arms use in conflict-affected communities in Plateau State and Delta State.

Norway – Appeal to parliamentarians is “activity of the month” for Changemaker (Norwegian Church Aid youth movement); training on ATT for parliamentarians in January; NCA offices in East Africa, Mali and Brazil asked to explore ATT issues in the field; dialogue with Norway’s delegation to the ATT; representatives will attend PrepCom; NGO action week planned for May (with a broad network of organizations, including Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations, Norwegian Ecumenical Peace Platform, Christian Council of Norway, Norwegian Church Aid).

Pax Christi International – Worldwide network of 100 organisations in 50 countries alerted to Ecumenical Campaign and requested to take it up nationally. Responses include advocacy at the United Nations; convincing religious leaders to support the Interfaith Statement, using the Global Day of Action on Military Spending in April to promote a strong ATT (also see Netherlands, above).

Republic of Korea – Exploratory contact with government officials raising awareness, identified common concerns for ATT and opened dialogue about the Ecumenical Campaign positions as treaty work progresses.

Sierra Leone – Raising awareness and garnering support from 26 church bodies in the Sierra Leone Council of Churches; identifying individual stories about the impact of illicit arms; examining the links between gender-based armed violence and the ATT.

Uganda – Uganda Joint Christian Council has confirmed and monitors government’s strong support for a robust ATT including ammunition; disseminated a version of the Interfaith Declaration on the ATT and National Focal Point on Small Arms endorsed it; working to repeal 1970 Firearms Act and ensure new legislation harmonizes import and export controls with government position on ATT.

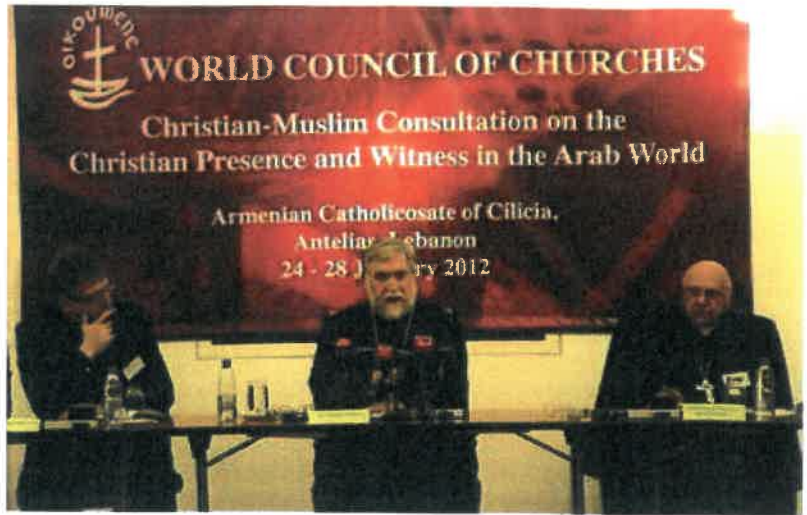
USA – Broad, diverse faith-based coalition includes National Association of Evangelicals and Unitarian Universalist Association; taking up contact with US delegation prior to 4th PrepCom and in lead-up to July negotiations.

Rapport fra Christian Muslim Consultation on Christian Presence and Witness in the Arab World, Antelias, Lebanon, 24.-27. januar 2012.

v/Berit Hagen Agøy

Konsultasjonen var organisert av Kirkenes Verdensråd (KV) i samarbeid med Kirkerådet i Midtøsten (MECC) og det armenske senteret i Antelias, Beirut, med HH Aram I som vert.

Konsultasjonen var et ledd i KVs omfattende og langsiktige program 'Churches and The Middle East: Solidarity and Witness for Peace'. Dette programmet handler om å opprettholde kristent nærvær, sikre minoriteters rettigheter og bidra til en rettferdig fred for alle parter i Midtøsten.

Rev. Dr Olav Fykse Tveit, the WCC General Secretary; H.H.Catholicos Aram I of the Holy See of Cilicia of the Armenian Apostolic Church; and H.B. Patriarch Emeritus Michel Sabbah

Beirut-konsultasjonen var et av flere møter som skal gi innspill i KVs forberedelser til en større konferanse som vil finne sted i november/desember senere i år.

Utenriksdepartementet har i samarbeid med Mellomkirkelig råd gitt økonomisk støtte til KVs Midtøstenarbeid og bidro vesentlig til finansieringen av Beirut-konferansen. Kirkemøtet i 2008 bad Mellomkirkelig råd prioritere Midtøsten, og dette følger vi opp bl.a. gjennom samarbeidet med KV.

Deltakere

Drøyt 30 deltakere, inkludert et betydelig antall muslimer, møttes i det armenske hovedkvarteret i utkanten av Beirut. KV hadde svært bevisst, og sørget for at omlag 30 % av deltakerne var kvinner og 20 % ungdommer. Dette er ganske unikt når religiøse ledere møtes i Midtøsten, og denne sammensetningen fungerte veldig konstruktivt og gjorde at samtaler ble mer åpne og utfordrende enn jeg tidligere har opplevd i denne regionen. Jeg tror også at mangfoldet av teologer, akademikere og studenter, samfunnsforskere og mediefolk gav en bredere innsikt i problemstillingene som ble diskutert. Det er jo ofte slik i kirkelige sammenhenger internasjonalt, at samtaler domineres i stor grad av mannlige teologer og religiøse lærere. Beirut-konferansen var et befriende skritt i litt andre retninger.

Hovedtema og målsetning for konsultasjonen

Konsultasjonen i Beirut hadde som mål å:

- være en arena hvor kristne ledere fra ulike land kunne møtes og dele erfaringer etter den arabiske våren
- engasjere muslimske ledere i forhold til aktuelle utfordringer de kristne i regionen nå står overfor
- styrke kristen-muslimsk dialog og samarbeid

- gi innspill til det videre arbeid for kirkenes visjoner, forventninger og konkrete bidrag til rettferdighet og fredsbygging i Midtøsten

Konsultasjonen gav god tid til rapportering om den aktuelle situasjonen i Egypt, Palestina, Jordan, Syria, Libanon, Irak og Iran. Dette fungerte godt fordi både religiøse ledere, men også samfunnsvitere, mediefolk og studenter, fikk dele sine perspektiver på utviklingen både under og etter den arabiske våren. Særlig interessant var det å observere at flere av ungdommene tok til motmæle mot de eldre mennene, og at også kvinners perspektiver var med på å utfylle bildet. Det var åpne og gode samtaler, både i plenum og grupper, som gav konstruktive innspill til KV's videre arbeid fram mot den større konferansen senere i år.

I sin åpningstale la **HH Aram I** vekt på at i den raske omformingen av samfunnene i Midtøsten under den arabiske våren, er det viktig at de religiøse institusjonene er med og bidrar til en fredelig utvikling. Han oppfordret til realisme og nøkternhet og advarte mot faren for kjappe generaliseringer i fortolkningen av utviklingen. Han pekte også på behovet for sterkere økumenisk samarbeid i regionen og for å videreutvikle de kristen-muslimske dialogene. Dialogene må tørre å gripe fatt i de reelle problemene og vanskelige motsetningene. Gjennom å være eksempler på godt naboskap, kan troende - både muslimer og kristne - bidra til å gi begrepet «medborger» et konkret innhold. Vi må komme lenger enn til møter og uttalelser og heller konkret bidra til byggingen av nye og demokratiske samfunn. Kirkelederen var ærlig på at mange kristne nå kjenner frykt for utviklingen, men som han sa: «I denne situasjonen må vi ikke vende oss primært til våre kristne søsken i Vesten for hjelp, men til våre muslimske brødre og søstre i Midtøsten.» Han la til at de kristne deler skjebne med muslimene og har et felles ansvar for samfunnsutviklingen. Religionsdialogens utfordring er å *leve sammen*.

KV's generalsekretær Olav Fykse Tveit tok utgangspunkt i 'Just Peace'. Rettferdig fredsperspektivet skal nå gjennomsyre alt KV arbeider med. Det fungerer på mange måter som en fortolkningsnøkkel: Skaper vårt arbeid rettferdighet og fred for de menneskene vi arbeider sammen med? «Just Peace» må ikke bli et teoretisk begrep, men noe som handler om det levde livet. I likhet med HH Aram I, var generalsekretæren opptatt av at religionsdialogene og arbeidet for minoriteters rettigheter må kontekstualiseres. Dersom kirkene mislykkes i Midtøsten, vil det være et dårlig kristent eksempel for resten av verden. MECC under ny ledelse vil kunne bli en enda viktigere samarbeidspartner for KV framover. Fykse Tveit vektla også at KV's arbeid sikrer et kristent nærvær i Midtøsten, et arbeid han personlig har et sterkt engasjement i. Han advarte mot at islamofobi i Vesten går ut over kristne i Midtøsten. Som økumenisk fellesskap har vi et ansvar for å tale sant og gi et riktig bilde av relasjoner mellom kristne og muslimer. Fykse Tveit understreket at også mange muslimer er dypt bekymret og arbeider aktivt for å sikre kristnes nærvær og aktive samfunnsdeltakelse i regionen. Disse gode kreftene må vi spille på lag med, og vi skal ikke bidra til usaklige fiendebilder av islam.

MECC's generalsekretær Paul Rouhana, la i sin åpningstale vekt på betydningen av det årtusen lange kristne nærværet i Midtøsten. Regionen har lang erfaring med fredelig sameksistens mellom kristne og muslimer. Likevel kjenner mange kristne i dag en frykt for framtida. Han inviterte oss til, i lys av den arabiske våren, å nytolke problemstillinger knyttet til kristnes nærvær i Midtøsten. En lang rekke nye problemstillinger dukker nå opp i kjølvannet av den arabiske våren, og de må kirkene og det økumeniske fellesskapet forholde seg til. Han minte oss også om at det som regel er *fortolkningen* av de hellige tekstene, og ikke tekstene i seg selv, som er konfliktskapende. «Er det Gud som sviker – eller er de vi som ikke forstår Guds vilje når vi opplever at kristne diskrimineres?» Som kirker er vi satt til å ivareta *alles* menneskelige verdighet, og dette må vi bidra til i utviklingen av nye demokratier i regionen. Rouhana avsluttet med å utrykke en alvorlig bekymring for utviklingen i Syria.

Noen generelle problemstillinger fra samtalen:

Hvilken rolle spilte kirkene og muslimske miljøer under den arabiske våren?

Dette hovedspørsmålet er ikke lett å besvare enkelt, fordi svaret er at de religiøse miljøene spilte en delvis uklar og tvetydig rolle. En skal vokte seg for generaliseringer, men heller studere forholdene i det enkelte land. Det er store forskjeller mellom de ulike landene, ikke bare i forhold til hvilken rolle kirkene og muslimske miljøer og partier spiller, men også store forskjeller i økonomisk, sosial og politisk kultur. Men det generelle trekket er at religion *ikke* spilte noen særlig rolle i den arabiske våren.

Et annet sentralt spørsmål blir derfor hvilken rolle religiøse institusjoner *bør* spille i politikk og samfunnsniv. Også her kom det mange svar, avhengig av ulike kontekster og tradisjoner. Et fellestrekk synes å være enighet om at religiøse institusjoner *har* en rolle å spille i det offentlige rom og i samfunnsutviklingen, men man advarer mot å knytte for tette relasjoner mellom religiøse institusjoner og politiske parter. Som enkelttroende – som medborgere – bør vi imidlertid engasjere oss politisk.

Hvordan sikre religiøse minoriteters rettigheter?

Dette er et kjernesporsmål som naturlig nok i særlig grad opptar kirkelederne, og som går igjen i mange av punktene mine nedenfor. Kirkelederne befinner seg i et dilemma; på den ene siden gleder man seg over en demokratisk utvikling og at autoritære regimer faller, men samtidig er man svært usikker – for ikke å si utrygg – i møte med det som nå måtte komme. Mange var preget av en «vente og se-holdning», noen var pessimistiske fordi man fryktet islamisering av for eksempel Egypt. Oppfatningen av hvilken vei Det muslimske brorskapet nå vil velge, var også delte. Forsamlingen på møtet spente fra unge optimistiske studenter, litt avventende eldre kirkeledere og til en eldre kvinnelig statsviter og professor fra Kairo som betegnet seg selv som «realistisk pessimist».

Hva menes med begrepet «medborgerskap»?

En hel dag på konsultasjonen var viet ulike modeller for «citizenship». Oppsummert handler dette om valg av demokratimodell, særlig uttrykt i sammensetningen av nasjonale politiske beslutningsorganer. Skal man velge som for eksempel Libanon, å forhåndsdefinere innflytelse ut fra religiøs tilhørighet? Skal man sikre etniske – og eventuelt andre – minoriteter *egne* plasser i nasjonalforsamlingen? Eller skal man bygge demokrati på modeller om individuelle og like rettighet for alle borgere? Bør man etablere noe unikt med elementer fra ulike kjente tradisjoner i regionen? I hvilken grad kan individbaserte styringsmodeller fungere i en kollektivt preget kultur? Her finnes mange spørsmål, men få klare svar. Det som ligger under i mange av disse samtalen, er en oppriktig frykt, særlig hos kristne, for å bli marginalisert og i verste fall diskriminert på måter som fremmer kristen emigrasjon fra muslimsk-dominerte land i Midtøsten og Nord-Afrika. Det ligger også en uro for hva majoritetsvedtak i et parlament dominert av radikale muslimske partier vil få å si for lovgivning som angår menneskerettighetene, særlig rettigheter til kvinner og minoriteter, både religiøse og andre.

Hva forventer man fra kirker i Vesten?

Det første er at vi slutter å omtale våre trossøsken i Midtøsten som «minoriteter». Dette er de veldig opptatte av fordi å bli omtalt slik, er med på å marginalisere dem ytterligere. De fastholder at historisk og kulturelt er de ingen minoritet. De ber oss også være edruelige og forsiktige i hvorledes vi omtaler diskriminering og eventuell forfølgelse av kristne. For raske konklusjoner om hva dette handler om, kan bidra til å forverre de kristnes situasjon. Vestlig innblanding, for eksempel slik man erfarte i Irak, har vært en direkte årsak til masseemigrasjon av irakiske kristne. Vi oppfordres til å sette oss inn i lokale og nasjonale forhold før en trekker bastante konklusjoner om relasjoner mellom kristne og muslimer i de ulike land. Konferansen

ble for meg nok en bekreftelse av at den linjen Mellomkirkelig råd har lagt seg på i omtalen av forfulgte kristne i Midtøsten, er konstruktiv.

Kristne mellom barken og veden

Det er ganske sensitivt å snakke, på åpne konsultasjoner, om hvorledes kirkeledere, for eksempel i Egypt og Syria, befinner seg i en tvetydig rolle mellom de gamle regimene og opposisjonen. Det snakkes om det, men vel vitende om at det finnes noen som lytter til hvem som sier hva. Dette er det velkjente dilemmaet om at de som tillates å delta på slike møter, også må forvente å være i autoritære makthavernes søkelys, og naturlig nok hemmes av det. Det som sies av religiøse ledere fra land som Syria og Iran, må tolkes i lys av dette. Men samtidig deltok en del uten religiøse posisjoner på møtet, og de var friere til å stille spørsmål og kommentere. Det var interessant å være vitne til ganske åpne samtaler hvor mye ble problematisert, og ikke minst ungdommen utfordret tradisjonelle religiøse posisjoner.

Nye stemmer

Våre forestillinger om muslimske ledere ble på en flott måte utfordret av bl.a. et par unge muslimske jenter, universitetsstudenter i politikk og samfunnsfag fra Kairo med lekke hijaber og med Mac'en oppslått under hele møter. Mange dyktige kristne ungdommer deltok også i samtalen. Velformulerte og kunnskapsrike, og på glitrende engelsk, utfordret ungdommene de gamle mennene. Men det som var fint å legge merke til var at de gamle kirkelederne, som nok var litt uvante med situasjonen, helt opplagt egentlig var ganske stolte over ungdommen. De forstod jo at her satt morgensdagens ledere, den beste garantien for fortsatt kristent nærvær i Midtøsten.

Vilje til demokratibygging

Til tross for mange uløste spørsmål, avventende holdning til hva framtida vil bringe og en optimisme blandet med uro, var de religiøse lederne opptatte av å ville spille en viktig rolle i å bygge et nytt demokrati med respekt for menneskerettighetene i kjølvannet av den arabiske våren. De ser for seg at de *skal* spille en rolle som aktører i det sivile samfunn. Men de strever nok ganske mye med å finne ut hvilken rolle de vil – og kan – spille. Jeg tror det kan være fruktbart om vi fra vår (både det politiske Norge, Den norske kirke og det større økumeniske fellesskapets) side kan bidra med å fasilitere arenaer for demokratilæring og erfaringsutveksling om samspill mellom sivilt samfunn, stat og næringsliv. Norge har jo god tradisjon for verdenseksport av «den nordiske modellen» – på godt og vondt, men jeg tror vi faktisk har mye relevant erfaring å bringe inn i vårt samarbeid med kirker og andre religiøse aktører, i religionsdialoger og organisasjonssamarbeid i Midtøsten. Også erfaringene fra religionsdialogen og offentlig religionspolitikk her hjemme kan ha relevans i dagens Midtøsten. Forutsatt tilstrekkelig ydmykhet og kulturell kompetanse kan både KV og MKR, gjerne i samarbeid med UD og andre norske aktører, tilføre noe som kan støtte demokratibyggingen og arbeidet for en rettferdig fred i landene som nå transformeres etter den arabiske våren og i Midtøsten mer generelt.

Israel – Palestina-konflikten

Det er umulig å diskutere utviklingen i Midtøsten uten å vie tid til konflikten mellom Israel og palestinerne. Flere palestinere vitnet igjen om de svært uverdige kår de lever i under okkupasjonen. Mange var undrende til hvilke følger den arabiske våren får for denne konflikten. Vil man oppleve en arabisk vår blant palestinerne? Det er pessimisme ut fra manglende fredsvilje hos israelerne, og en har ingen tro på noen snarlig opphevelse av okkupasjonen, eller at Israel vil rette seg etter internasjonal rett. Flere uttrykte skuffelse over det som oppleves som unnfalighet fra Vesten overfor Israels brudd på menneskerettighetene. Det man derimot er mer optimistiske i forhold til, er at man ser tendenser til en arabisk vår internt blant palestinere. Mange unge palestinere er smittet av optimisme og frihetstrang fra

opprørene i andre land. Dette har gitt økt palestinsk selvfølelse, og enkelte uttrykte tro på at den arabiske våren ville stimulere til samarbeid mellom Hamas og Fatah og framskynde nyvalg. Man så også for seg en forsterket ikke-voldelig palestinsk motstandskamp i tida framover.

Kjenner omverden konteksten?

En biskop fra Syria påstod at «ingen kan vite at en har en objektiv kjennskap til situasjonen i Syria», med klar adresse til oss utenfra med et for kritisk blikk på utviklingen. Deltagere fra land med autoritære regimer må, som nevnt, lyttes til under visse forutsetninger. Likevel var de syriske deltagerne ganske åpne, ikke minst ungdommer som fortalte om sine egne erfaringer med å være kristne i Syria. De problematiserte mer enn de eldre, og ble litt irettesatt. Kirkeledere fra Syria la hovedvekten på at alle er opptatte av å få slutt på volden, og at kirkene må spille en aktiv rolle som *nasjonal* fredsbygger. Kirkene må ikke være tause og feige, men akkurat hva slags rolle de kan og bør spille i dagens konflikt, ble ikke konkretisert.

Utlegningen om det iranske demokratiet, av en iransk muslimsk leder, ble en noe besynderlig oppvisning. Hovedbudskapet var vel at det kan finnes andre modeller som bedre ivaretar lokal kultur med kollektiv tradisjon og borgernes verdighet og rettigheter enn de vestlige demokratimodellene. En armensk biskop fulgte opp med å si at også Vestens beskrivelse av kristnes situasjon i Iran ofte fortegnes. Det er tydelig at mange har behov for å protestere mot det forenklete og ofte tendensiøse bildet som tegnes i Vesten av at kristne minoriteter diskrimineres i muslimske land. De benekter ikke at det også skjer, og at emigrasjon av kristne er et alvorlig problem, men det finnes også fredelig sameksistens mellom kristne og muslimer mange steder. Armenske skoler og sykehus i Iran ble nevnt som et eksempel på at det er godt mulig å leve fredelig som kristen i Iran.

Blikk utenfra: Medborgerskap

Deltagerne fra Sveits, USA, Pakistan, Danmark og undertegnede ble bedt om å komme med innspill sett fra sidelinja om *modeller for medborgerskap i arabiske samfunn i dag og i framtida*. En ganske utfordrende oppgave! Sveits, Pakistan og Frankrike snakket mest om forholdene i sine egne land, og det var ikke uten videre overførbart og av interesse for konferansens tematikk. Danmark holdt et generelt innlegg om de kristnes situasjon i Midtøsten, men amerikaneren gav et svært interessant innblikk i Midtøstendebatten i USA hvor hovedperspektivet er: «Hva tjener USA?».

Jeg valgte å kommentere hvorledes den arabiske våren er blitt observert utenfra, og det jeg hadde hørt i løpet av konferansen, noe som ble verdsatt.

Jeg pekte på:

- Den arabiske våren har utvidet og nyansert våre «vestlige» stereotyper om muslimers forhold til demokrati og menneskerettigheter. Islam framstår som mer mangfoldig. Dette gir interessante perspektiver til våre europeiske innvandrings- og integreringsdebatter.
- Religion ser ikke ut til å ha spilt noen framtrødende rolle som drivkraft under den arabiske våren, sammenlignet med andre sosiale, økonomiske og politiske forhold. Det er viktig å merke seg for religiøse ledere som kan ha en tendens til å overdrive og isolere religionens betydning i samfunnsendringer. Religion spiller en tvetydig rolle. Den kan være en kilde til opprør mot autoritære regimer – men også fungere som legitimering av undertrykkelse. Begge deler finnes det eksempler på i Midtøsten.
- Nødvendigheten av at religiøse lærde suppleres med andre yrkesgrupper for å forstå og tolke de religiøse institusjoners rolle før – under og etter den arabiske våren. Kirkene (og moskeene) må slippe til lekfolk, ungdom og kvinner.

- Den arabiske våren minner oss om viktigheten av utdanning i demokratibygging. Det er viktig også å lære om andres religioner. (Jf. RLE-faget i Norge). De religiøse institusjonene kan spille en viktig rolle i å etablere utdanning og pensum om ulike religioner – som grunnlag for forståelse mellom de ulike religiøse gruppene.
- I hvilken grad kan den vestlige demokratimodellen, som historisk sett vokste fram sammen med økende individualisme, overføres til arabiske samfunn hvor den kollektive identiteten er framtrædende? Dette henger sammen med problemstillinger knyttet til individ – grupper, minoritet – majoritet, lokalsamfunn – nasjonalstat.
- Den arabiske våren demonstrerte betydningen av moderne nett-kommunikasjon og sosiale medier. Med erfaringene fra 22/7: Ytringsfriheten og bruk av sosiale medier må ivaretas på en ansvarlig måte, slik at denne viktige menneskerettigheten sikres.
- De religiøse institusjonene kan ikke forvente å spille en sentral rolle som del av sivilsamfunnets demokratibygging – med mindre de selv har legitimitet gjennom egne demokratiske beslutningsstrukturer. Tradisjonen med (eldre) menns religiøse fortolkningsmakt må utfordres.
- De religiøse institusjonene har potensiale til å spille viktige roller i freds- og forsoningsarbeid, viktig å se seg selv som del av det sivile samfunnet, ikke som støttespillere til statsmakter. Statsmakten bør i seg selv være sekulær, men gi spillerom til religiøse aktører i samfunnet.

Anbefalinger

Jeg hadde dessverre ikke anledning til å delta den siste dagen, men ryktene har fortalt meg at man brukte unødvendig mye tid på slutten på å formulere slutterklæringen (vedlagt). Innviklet og tidkrevende samspill mellom en redaksjonsgruppe og innspill fra plenum er en gjenganger på økumeniske møter.

I slutterklæringen fra møtet her det bl.a.:

During the discussions there was a clear concern, among Christians and Muslims alike, to strive to build diverse societies based on human dignity, drawing their strength from faith in the One True God, Creator of all.

Those present noted the growth of a common hope for a new reality where Arab societies will be built on human dignity, which is the basis for living together, diversity and the respect of others in their otherness.

Participants also expressed their support for peaceful popular movements which are seeking democracy and freedom. Working in such a way can help to achieve the values that those movements are calling for: equality, social justice and citizenship.

There was also insistence on the necessity of respecting the principle of public and individual freedoms in Arab societies. These include political freedom, as well as freedom of thought, opinion and expression, all of which need to be stated in laws guaranteeing their protection.

Members of the consultation paid tribute to the role of young people in inducing positive changes in the Arab world.

Participants discussed mechanisms to assist in transforming this “Spring” into a constructive one for Christians and Muslims alike.

The following suggestions were proposed during working groups and discussions:

1. To promote the role of religious dialogue in defending human rights; to deal with religious tensions through dialogue in order to solve conflicts; to avoid these religious tensions being used by external actors.
2. To offer space for interaction between young people and religious institutions.
3. To provide media and educational material in order to improve accurate knowledge and common understanding between Christians and Muslims,
4. Participants also highlighted some topics to be discussed in greater depth during future meetings:
 - a. The role of women in the Arab Spring.
 - b. The attachment of Christians to their homelands and the issue of emigration.
 - c. Issues relating to mission and conversion

Members of the consultation hoped that the changes in the Arab world will result in active movements leading to the liberation of Palestine from Israeli occupation on the basis proposed by Christian Palestinians in their document "A Moment of Truth".

Participants called on everyone to pray so that, together, we find in our respective spiritual traditions, common space to enable us to fight against repression, poverty and ignorance. So we conclude by paying tribute to one of God's most noble gifts: Human dignity.

Oppfølging i Mellomkirkelig råd

- Konsultasjonen følges opp i samarbeidet mellom MKR og KV om *Churches and The Middle East: Solidarity and Witness for Peace*. Dette inngår i arbeid med «Just Peace» fram mot KVs generalforsamling i 2013.
- Utenriksdepartementet holdes løpende orientert om samarbeidet mellom MKR og KV som innspill til UD's arbeid med minoriteter i Midtøsten. Beirut- rapporten, samt rapporten fra Freddy Knutsen om Syria-møtet i KV i des. 2011, sendes til UD.
- Rapportene tas med i planleggingen av Dnk-delegasjonsreisen i mars og «Abrahams barn»-delegasjonsreisen i nov/des.
- Rapportene tas med i planleggingen av en eventuell økumenisk konsultasjon i Norge om kristne i Midtøsten senere i vår

BHA 13.02.2012

